

Informacja o wynikach kontroli

na temat: *Realizacja umów cywilnoprawnych i zobowiązań z nich wynikających.*

I. Podstawa prawna

Kontrola została przeprowadzona na podstawie zarządzenia nr 100 Komendanta Głównego Straży Granicznej¹ z dnia 29 grudnia 2023 r. *w sprawie sposobu i trybu realizacji kontroli wewnętrznej oraz zasad koordynacji działalności kontrolnej w Straży Granicznej*²

II. Podmiot kontrolowany

Biuro Łączności i Informatyki Komendy Głównej Straży Granicznej³.

III. Tryb kontroli

Kontrola ujęta w *Planie kontroli do realizacji przez Biuro Kontroli Komendy Głównej Straży Granicznej w 2025 r.*

IV. Termin kontroli

Od 13 października 2025 r. do 5 grudnia 2025 r.

V. Zakres kontroli

1. Realizacja postanowień umów cywilnoprawnych.
2. Sprawowanie nadzoru służbowego w zakresie dotyczącym realizacji postanowień zawieranych umów.

VI. Okres objęty kontrolą

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2024 r. do 30 czerwca 2025 r.

Niezależnie od powyższego, zgodnie z zapisem zawartym w upoważnieniach, kontrolą objęto okres późniejszy z uwagi na to, że wykonanie istotnych zadań lub czynności nastąpiło po 30 czerwca 2025 r., a nieobjęcie ich kontrolą nie pozwoliłoby na pełną ocenę kontrolowanej działalności. Dotyczyło to ustalenia czy do 7 listopada 2025 r. kontrolowani korzystali z gwarancji i wsparcia w ramach realizacji umowy nr 48/BF/BŁil/2025.

¹ Zwanego dalej *Komendantem Głównym SG*.

² Dz. Urz. KGSG poz.109 ze zm., zwane dalej *zarządzeniem nr 100*.

³ Zwane dalej *BŁil KGSG*.

VII. Ustalenia kontroli

W świetle dokonanych ustaleń oraz w oparciu o przedstawioną dokumentację, a także przyjęte kryteria oceny i mierniki, działania podejmowane w Błil KGSG w zakresie realizacji postanowień umów cywilnoprawnych oraz skuteczności nadzoru służbowego sprawowanego w tym zakresie oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**⁴.

Pozytywnie oceniono fakt, że wszystkie umowy, jak również oświadczenia o skorzystaniu z prawa opcji, były każdorazowo podpisywane przez osoby posiadające stosowne pełnomocnictwa Komendanta Głównego SG do zaciągania zobowiązań.

Zgodnie z art. 441 ustawy z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*⁵, prawo opcji przewidziane zostało w dokumentach zamówienia w postaci zrozumiałych, precyzyjnych i jednoznacznych postanowień umownych, które łącznie spełniały następujące warunki: określały rodzaj i maksymalną wartość opcji, okoliczności skorzystania z opcji, nie modyfikowały ogólnego charakteru umowy. W umowach zawartych w rezultacie postępowań prowadzonych na podstawie ustawy Pzp określono planowany termin zakończenia realizacji umowy, warunki zapłaty wynagrodzenia oraz łączną maksymalną wysokość kar umownych, których mogą dochodzić strony, co było właściwe w kontekście wymogu określonego w art. 436 pkt 1-3 ustawy Pzp.

W sposób prawidłowy realizowano również postanowienia umowne w zakresie naliczania kar umownych – w każdym przypadku niedotrzymania terminu realizacji umowy bądź zwłoki w usunięciu awarii naliczano Wykonawcy kary umowne. Wysokość kar ustalana była adekwatnie do postanowień umownych.

Ustalono, że dowody księgowe związane z realizacją umów były sprawdzane pod względem merytorycznym, rzeczowym, legalności, celowości i gospodarności przez naczelników bądź zastępców naczelników wydziałów odpowiedzialnych za ich realizację. Wszystkie osoby dokonujące sprawdzenia były uprawnione do kontroli merytorycznej dowodów księgowych na podstawie zapisów w zakresach obowiązków i uprawnień. Przyjęty algorytm postępowania oraz sposób umocowania był zgodny z zapisami § 45 ust. 6-7 załącznika nr 3 do zarządzenia nr 99 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie dokumentacji dotyczącej zasad rachunkowości w Komendzie Głównej Straży Granicznej⁶. Pomimo dokonywania kontroli merytorycznej stwierdzono jednostkowe błędy w dowodach księgowych oraz załączonej do nich dokumentacji, które zakwalifikowano jako uchybienia.

Kontrolowany zgodnie z postanowieniami umownymi wykonywał zobowiązania poprzez zapłatę. Płatności realizowano w terminie do 30 dni od daty przyjęcia przez Zamawiającego faktury VAT. Wynagrodzenia Wykonawców odpowiadały wysokości wynagrodzeń określonych w umowach i były zgodne z ofertami złożonymi przez Wykonawców umów.

⁴ Zgodnie z § 3 ust. 4 zarządzenia nr 100 przyjęto trzystopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁵ Dz.U. z 2024 r., poz. 1320, zwana dalej ustawą Pzp.

⁶ Dz. Urz. KGSG poz. 97 ze zm.

Za działanie właściwe uznano, że w trakcie realizacji umów nie pociągano Wykonawcy do odpowiedzialności za okoliczności, za które wyłączną odpowiedzialność ponosił Zamawiający. Ustalono, że kontrolowany w okresie objętym kontrolą nie korzystał z praw wynikających z rękojmi i gwarancji udzielonej przez Wykonawców umów.

Pozytywnie oceniono fakt, że do wszystkich umów objętych kontrolą prowadzone były arkusze realizacji umowy, zgodne ze wzorem określonym w wytycznych nr 188 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 24 grudnia 2020 r. w *sprawie organizacji w Komendzie Głównej Straży Granicznej postępowań o udzielenie zamówień publicznych prowadzonych na podstawie przepisów ustawy - Prawo zamówień publicznych*⁷. W okresie objętym kontrolą nie dokonywano zmian treści kontrolowanych umów. Nie stwierdzono również przypadków, aby zachodziły przesłanki uprawniające kontrolowanych do odstąpienia od zawartych umów.

W toku kontroli stwierdzono w 6 nw. umowach nieprawidłowości dotyczące ich przygotowania oraz realizacji:

1. W umowie nr 47/BF/Błil/2025 nie określono postanowień odnoszących się do wysokości kar umownych naliczanych Wykonawcy z tytułu braku zapłaty lub nieterminowej zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom z tytułu zmiany wysokości wynagrodzenia. Powyższy obowiązek wynikał z art. 436 pkt 4 ustawy Pzp.
2. Potwierdzenie usunięcia awarii poprzez podpisanie przez przedstawicieli Zamawiającego 4 *Raportów z naprawy*, w ramach realizacji umowy nr 47/BF/Błil/2025 oraz 65 (100%) *Protokołów naprawy urządzenia*, w ramach realizacji umowy nr 27/BF/Błil/2024, nastąpiło z opóźnieniem w stosunku do faktycznego terminu naprawy urządzeń przez Wykonawcę.
3. W ramach umowy nr 2/BF/Błil/2024 nie egzekwowano od Wykonawcy postanowień w zakresie obowiązku stosowania miesięcznego cyklu rozliczeniowego. Ponadto kontrolowany nie dokumentował także czasu pracy Wykonawcy pomimo, że zapłata wynagrodzenia określona była za roboczogodzinę.
4. W ramach umowy nr 193/BF/Błil/2024 stwierdzono brak skutecznego egzekwowania obowiązku nałożonego na Wykonawcę w zakresie dostarczenia oświadczenia producenta sprzętu, potwierdzającego prawo Zamawiającego do korzystania z aktualizacji oprogramowania dla dostarczonego sprzętu oraz numeru wykupionego kontraktu serwisowego.
5. W ramach umowy nr 171/BF/Błil/2024 i umowy nr 48/BF/Błil/2025 nie została powołana komisja do przeprowadzenia odbioru, co było niezgodne z wymogiem proceduralnym określonym w *Opisie Przedmiotu Zamówienia*⁸.
6. W ramach umowy nr 171/BF/Błil/2024 przedstawiciel Zamawiającego podpisał *Protokół z instalacji*, do którego nie załączono wyników testów poprawności działania zainstalowanego rozwiązania oraz dokumentacji z przeprowadzonych czynności, co było wymogiem proceduralnym określonym w *OPZ*.

⁷ Dz. Urz. KGSG, poz. 68 ze zm.

⁸ Zwany dalej OPZ.

W toku kontroli stwierdzono także w 8 nw. umowach uchybienia polegające na nierzetelnym dokumentowaniu czynności związanych z ich realizacją:

1. W ramach umowy nr 2/BF/Błil/2024 podpisywane były *Formularze zamówienia*, w których pominięto informacje w zakresie uzgodnień i rozliczenia roboczogodzin. Ponadto kontrolowany akceptował *Protokoły Rozliczenia Zamówienia* pomimo, że Wykonawca nie uzupełnił wszystkich wymaganych informacji, które określone były we wzorze dokumentu. W ramach ww. umowy przedstawiciel Zamawiającego przyjął dwie faktury VAT, w których błędnie wskazano „cenę jednostkową” oraz „ilość”.
2. W ramach umowy nr 47/BF/Błil/2025 lista osób uprawnionych przez Zamawiającego do zgłaszania awarii została przekazana Wykonawcy z opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w umowie. Ponadto *Harmonogram pracy i zakresu wsparcia* został podpisany przez przedstawiciela Błil KGSG przed datą formalnego wyznaczenia tej osoby na kierownika projektu odpowiedzialnego za realizację umowy po stronie Zamawiającego w zakresie odbioru przedmiotu zamówienia.
3. W ramach umowy nr 171/BF/Błil/2024 nie egzekwowano od Wykonawcy pisemnej formy powiadomienia o gotowości do instalacji.
4. W ramach umowy nr 27/BF/Błil/2024 stwierdzono niezgodności pomiędzy *Formularzami Zgłoszenia Usterki/Awarii*, a *Protokołami Naprawy Urządzenia*. Ponadto formularze były niezgodne ze wzorami określonymi w OPZ.
5. W ramach umowy nr 63/BF/Błil/2024 przedstawiciel Zamawiającego zaakceptował *Protokół odbioru dostawy*, z którego nie wynikało, że odbioru dokonała komisja powołana decyzją nr 54/ŁI/24 Dyrektora Błil KGSG, w jakich dniach przeprowadzono czynności odbiorcze oraz czy Wykonawca dostarczył wymagane zapisami OPZ instrukcje obsługi.
6. W ramach umowy nr 144/BF/Błil/2024 dokumentacja odbiorcza została zaakceptowana przez przedstawicieli Zamawiającego pomimo, że z dokumentu nie wynikało, że karty PKI zostały dostarczone wraz z oprogramowaniem oraz licencją na to oprogramowanie.
7. W ramach umowy nr 159/BF/Błil/2024 przedstawiciel Zamawiającego nie potwierdził przyjęcia od Wykonawcy dokumentu *Zbiorczy wykaz produktów*.
8. W ramach umowy nr 193/BF/Błil/2024 określono wzór *Protokołu Odbioru Licencji/Subskrypcji*, który miał być podpisywany jedynie przez Wykonawcę, co było sprzeczne z postanowieniami Działu VIII lit. D pkt 6 tiret 2 OPZ, w których określono, że dokument ten podpisują Strony Umowy.

Ocenie poddano sposób sprawowania nadzoru służbowego nad wykonywaniem zadań związanych z realizacją umów. Stwierdzono, że przy realizacji 90% umów objętych kontrolą nadzór służbowy wynikający z hierarchii organizacyjnej Błil KGSG nie był dokumentowany, co uznano za uchybienie. Ponadto stwierdzone przez zespół kontrolerów nieprawidłowości i uchybienia wskazują, że mechanizmy nadzoru nad realizacją umów cywilnoprawnych, w szczególności w zakresie egzekwowania postanowień umownych, terminowości wykonywania czynności oraz kompletności

i rzetelności dokumentacji potwierdzającej wykonanie zobowiązań umownych były nieskuteczne.

VIII. Zalecenia pokontrolne.

W związku z ustaleniami kontroli, w tym stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami polecono:

1. Każdorazowo ujmować w postanowieniach umowy zawartej w wyniku wyboru oferty w postępowaniu prowadzonym na podstawie przepisów ustawy Pzp obligatoryjne elementy określone w art. 436 ustawy Pzp.
2. Egzekwować od Wykonawcy umowy jej rozliczania zgodnie z zasadami określonymi w postanowieniach umowy.
3. Przeprowadzać czynności odbiorcze na zasadach określonych w postanowieniach umowy, w szczególności komisyjnie jeżeli przewidziano taką procedurę.
4. Dokumentować czynności odbiorcze w sposób zapewniający ustalenie, kto i w jakich dniach dokonał odbioru przedmiotu umowy.
5. Sporządzać dokumentację potwierdzającą usunięcie awarii/naprawę sprzętu w ramach realizowanych umów w dniu faktycznego wywiązania się ze zobowiązania przez Wykonawcę.
6. Dokumentować czas pracy przedstawicieli Wykonawcy, w przypadku dokonywania płatności za wypracowane roboczogodziny.
7. Stosować formularze określone w umowie, a także uzupełniać w nich wszystkie wymagane informacje.
8. Wydać pisemnie pełnomocnictwa, na podstawie aktów prawnych regulujących czynności z zakresu gospodarki finansowej i rachunkowości jednostki sektora finansów publicznych, osobom zatwierdzającym dowody księgowe w imieniu Komendanta Głównego SG.
9. Dokumentować sprawowany nadzór służbowy podczas realizacji umowy, m.in. poprzez zatwierdzanie, podpisywanie dokumentów bądź zamieszczenie na nich adnotacji.